

PREFERENCJE POLITYCZNE 2009
POSTAWY - IDENTYFIKACJE - ZACHOWANIA

Redakcja naukowa
Agnieszka Turska-Kawa
Waldemar Wojtasik

Katowice 2010

Recenzent:

Dr hab. Mariusz Kolczyński

Projekt okładki:

Jarosław Wichura

Skład komputerowy:

Przemysław Grzonka

© Agnieszka Turska-Kawa i Waldemar Wojtasik

Katowice 2010

Patronat nad projektem sprawuje Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych.

Opiekę wydawniczą nad projektem sprawuje Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego.

ISBN: 978-83-62314-04-1

Wydawca:

UNIKAT 2

Ul. Dzieciołów 9

40-532 Katowice

SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

Agnieszka Turska-Kawa, Waldemar Wojtasik

Postawy, zachowania i decyzje wyborcze jako przedmiot badań empirycznych.

Tabela 1. Poparcie dla partii politycznych (w procentach) w badaniach własnych i ośrodków badania opinii.

Wykres 1. Procentowa struktura próby wedle zamieszkiwanego województwa.

Wykres 2. Procentowa struktura próby wedle miejsca zamieszkania: miasto-wieś.

Wykres 3. Procentowa struktura próby według płci.

Wykres 4. Procentowa struktura próby według przedziału wieku.

Wykres 5. Procentowa struktura próby według posiadanego wykształcenia.

Wykres 6. Procentowa struktura próby według stanu cywilnego.

Wykres 7. Procentowa struktura próby według statusu zawodowego.

Wykres 8. Procentowa struktura próby według odczuwanej sytuacji materialnej.

Wykres 9. Procentowa struktura próby według średnich dochodów na członka rodziny w gospodarstwie domowym.

Wykres 10. Procentowa struktura próby według dostępu do Internetu.

Robert Alberski

Proces zmiany lojalności wyborczej w Polsce w latach 2005-2009.

Tabela 1. Przesunięcie poparcia wyborczego w wyborach do Sejmu w latach 2001-2005.

Tabela 2. Przesunięcie poparcia wyborczego w wyborach do Sejmu w latach 2005-2007.

Tabela 3. Przepływy elektoratu pomiędzy decyzjami w wyborach prezydenckich w 2005 r. a decyzjami w wyborach parlamentarnych w 2007 r. (w procentach).

Tabela 4. Przesunięcie poparcia wyborczego między wyborami do Sejmu w 2007 r. a wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2009 r.

Tabela 5. Przepływy elektoratu pomiędzy decyzjami w wyborach parlamentarnych w 2007 r.

a decyzjami w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r. (w procentach).

Tabela 6. Przepływy elektoratu pomiędzy decyzjami w wyborach prezydenckich w 2005 r. a decyzjami w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r. (w procentach).

Wykres 1. Struktura elektoratu PO i PiS w wyborach do Sejmu w 2007 r., a preferencje partyjne w wyborach parlamentarnych w 2005 r.

Wykres 2. Struktura elektoratu PO i PiS w wyborach do Sejmu w 2007 r., a preferencje w wyborach prezydenckich w 2005 r.

Wykres 3. Struktura elektoratu PO i PiS w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r., a preferencje w wyborach prezydenckich w 2005 r.

Wykres 4. Struktura elektoratu PO i PiS w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r., a preferencje w wyborach parlamentarnych w 2007 r.

Wykres 5. Struktura zachowań wyborczych polskiego elektoratu w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2009 r.

Bartosz Szwejkowski

Preferencje prezydenckie w ujęciu profilowym.

Tabela 1. Rozkład ilościowy i procentowy preferencji prezydenckich w poszczególnych segmentach elektoratu i wśród deklarujących absencję wyborczą.

Wojciech Peszyński

Spółeczne oddziaływanie strategii tworzenia list wyborczych.

Tabela 1. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym na listach wyborczych w podziale na elektoraty czterech największych partii.

Tabela 2. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym na listach wyborczych w poszczególnych

Województwach. **Tabela 3.** Wartości wskaźnika WPW dla czterech największych komitetów, we wszystkich województwach w wyborach do Sejmu w 2007 roku i Parlamentu Europejskiego 2009 roku.

Tabela 4. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym w podziale na stałe miejsce zamieszkania.

Tabela 5. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym w podziale na płeć.

Tabela 6. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym ze względu na poziom wykształcenia.

Tabela 7. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym ze względu na wiek.

Tabela 8. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym ze względu na miejsce zatrudnienia.

Tabela 9. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym ze względu na dochód na członka rodziny.

Tabela 10. Głosowanie na kandydatów z numerem pierwszym ze względu na postrzeganą sytuację materialną.

Jarosław Wichura

Identyfikacje partyjne a preferencje w zakresie kształtu systemu politycznego w Polsce.

Tabela 1. Poparcie respondentów dla poszczególnych systemów partyjnych.

Tabela 2. Rozkład ilościowy i procentowy poparcia poszczególnych elektoratów dla systemu prezydenckiego i parlamentarno-gabinetowego.

Tabela 3. Wybrane profile socjodemograficzne dla systemu parlamentarno-gabinetowego i systemu prezydenckiego.

Tabela 4. Poparcie respondentów dla poszczególnych systemów rządów.

Tabela 5. Rozkład ilościowy i procentowy poparcia poszczególnych elektoratów dla systemu jedno-, dwu- i wielopartyjnego.

Tabela 6. Wybrane profile socjodemograficzne dla systemu jedno-, dwu- i wielopartyjnego.

Agnieszka Turska-Kawa

Psychologiczne uwarunkowania zachowań wyborczych.

Tabela 1. Interkorelacje pomiędzy wybranymi zmiennymi psychologicznymi.

Tabela 2. Istotność różnic i średnie wyniki w poziomie poszczególnych zmiennych między jednostkami deklarującymi udział oraz absencję w wyborach parlamentarnych ($\alpha=0,05$).

Tabela 3. Istotność różnic i średnie wyniki w poziomie poszczególnych zmiennych między jednostkami aktywnymi i biernymi wyborczo w poszczególnych wyborach ($\alpha=0,05$).

Tabela 4. Wybrane charakterystyki psychologiczne poszczególnych elektoratów oraz jednostek deklarujących absencję w wyborach parlamentarnych.

Tabela 5. Wybrane profile socjodemograficzne w układzie średnich wyników poszczególnych zmiennych

Agnieszka Turska-Kawa, Waldemar Wojtasik

Struktura społeczna oraz preferencje partyjne w układzie autoidentyfikacji lewicowo-prawicowych.

Tabela 1. Miejsce zamieszkania a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 2. Miejsce zamieszkania (miasto-wieś) a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 3. Płeć a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 4. Wiek a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 5. Wykształcenie a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 6. Stan cywilny a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 7. Struktura zawodowa a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 8. Ocena własnej sytuacji materialnej a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 9. Dochód na osobę w gospodarstwie domowym a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 10. Preferencje partyjne a średnie na skali lewica-prawica oraz procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi w układzie lewica-centrum-prawica.

Tabela 11. Deklarowane orientacje lewicowe, centrowe i prawicowe a preferencje partyjne.

Rysunek 1. Natężenie postaw lewicowych, centrowych i prawicowych (odpowiednio) w układzie wojewódzkim.

Rysunek 2. Rozkład autoidentyfikacji badanych o różnych preferencjach partyjnych oraz deklarujących absencję wyborczą.

Danuta Karnowska

Identyfikacja lewica-prawica i jej rozumienie w przestrzeni kulturowej.

Tabela 1. Rozkład ilościowy i procentowy deklarowanych ideologicznych poglądów politycznych w poszczególnych elektoratach i wyborcach, deklarujących absencję wyborczą.

Tabela 2. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy dopuszcza Pan(i) możliwość

aborcji z przyczyn niemedycznych?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 3. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie „Czy dopuszcza Pani możliwość eutanazji?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 4. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy dopuszcza Pan(i) legalizację związków partnerskich par tej samej płci?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 5. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy jest Pan(i) zwolennikiem nauki religii w szkołach?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 6. Interkorelacje pomiędzy formatem odpowiedzi na poszczególne pytania.

Tabela 7. Interkorelacje pomiędzy odpowiedziami na poszczególne pytania a miejscem na skali lewica-prawica (1-10).

Waldemar Wojtasik

Kwestie ekonomiczne jako czynnik dyskrepancyjny identyfikacji politycznych.

Tabela 1. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy Pan(i) zdaniem wolny rynek jest najlepszym sposobem regulacji stosunków społeczno-ekonomicznych?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 2. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy Pan(i) zdaniem państwo powinno kontrolować rynek?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 3. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy Pan(i) zdaniem własność prywatna powinna być preferowana przed innymi formami własności?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 4. Rozkład procentowy i ilościowy odpowiedzi na pytanie: „Czy jest Pan(i) zwolennikiem podatku liniowego?” w kontekście ideologicznych poglądów politycznych.

Tabela 5. Deklarowane orientacje lewicowe, centrowe i prawicowe a preferencje partyjne.

Tabela 6. Interkorelacje pomiędzy formatem odpowiedzi na poszczególne pytania.

Tabela 7. Interkorelacje pomiędzy odpowiedziami na poszczególne pytania a miejscem na skali lewica-prawica (0-10).

Tabela 8. Główne postulaty gospodarcze partii parlamentarnych.

Janusz Okrzesik, Krzysztof Stecyk

Poglądy na kwestie socjalne i ich wpływ na polską scenę polityczną.

Tabela 1. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi na pytanie o obecną rolę związków zawodowych w Polsce w poszczególnych elektoratach i wyborcach, deklarujących absencję wyborczą.

Tabela 2. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi na pytanie o poparcie dla polityki ochrony grup słabszych i biedniejszych.

Tabela 3. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi na pytanie o istnienie zbyt dużych różnic w dochodach Polaków w poszczególnych elektoratach i wyborcach, deklarujących absencję wyborczą.

Tabela 4. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi na pytanie o konieczność gwarantowania przez państwo obywatelom możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb w poszczególnych elektoratach i wyborcach, deklarujących absencję wyborczą.

Tabela 5. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi na pytanie o konieczność gwarantowania przez państwo bezpłatnej opieki zdrowotnej w poszczególnych elektoratach i wyborcach, deklarujących absencję wyborczą.

Tomasz Okraska

Poparcie dla demokracji i integracji z Unią Europejską w perspektywie deklarowanych preferencji partyjnych.

Tabela 1. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi w poszczególnych elektoratach i wśród deklarujących absencję wyborczą na pytanie: „Czy jest Pan(i) zwolennikiem demokracji?”

Tabela 2. Wybrane profile socjodemograficzne w układach poparcia i braku akceptacji dla demokracji.

Tabela 3. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi w poszczególnych elektoratach i wśród deklarujących absencję wyborczą na pytanie: „Czy jest Pan(i) zwolennikiem integracji Polski z Unią Europejską?”

Tabela 4. Wybrane profile socjodemograficzne w układach poparcia i braku akceptacji dla integracji Polski z Unią Europejską.

Jan Wolnicki

Polacy wobec jednomandatowych okręgów wyborczych.

Tabela 1. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi w poszczególnych elektoratach i wśród deklarujących absencję wyborczą na pytanie „Czy jest Pan(i) zwolennikiem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach?”

Magdalena Marzec

Uczestnictwo Polaków w praktykach religijnych i ich ocena roli Kościoła w życiu publicznym.

Tabela 1. Stosunek poziomu wiary do uczestnictwa w praktykach religijnych.

Tabela 2. Procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: „Jak często chodzi Pan(i) do kościoła?”

Tabela 3. Profile socjodemograficzne w różnych układach uczestnictwa w praktykach religijnych. Zróżnicowanie ze względu na wiek i stan cywilny.

Tabela 4. Profile socjodemograficzne w różnych układach uczestnictwa w praktykach religijnych. Zróżnicowanie ze względu na płeć.

Tabela 5. Profile socjodemograficzne w różnych układach uczestnictwa w praktykach religijnych. Zróżnicowanie ze względu na wykształcenie.

Tabela 6. Profile socjodemograficzne w różnych układach uczestnictwa w praktykach religijnych. Zróżnicowanie ze względu na miejsce zamieszkania.

Tabela 7. Profile socjodemograficzne w różnych układach uczestnictwa w praktykach religijnych. Zróżnicowanie ze względu na województwa Polski.

Tabela 8. Procentowy i ilościowy rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: „Czy Pan(i) zdaniem rola Kościoła w życiu publicznym jest...”

Tabela 9. Profile socjodemograficzne w różnych układach poparcia dla roli Kościoła w życiu publicznym. Zróżnicowanie regionalne.

Tabela 10. Profile socjodemograficzne w różnych układach poparcia dla roli Kościoła w życiu publicznym.

Tabela 11. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi w poszczególnych elektoratach i wśród deklarujących absencję wyborczą na pytanie: „Jak często chodzi Pan(i) do kościoła?”

Tabela 12. Rozkład ilościowy i procentowy odpowiedzi w poszczególnych elektoratach i wśród deklarujących absencję wyborczą na pytanie: „Czy Pan(i) zdaniem rola Kościoła w życiu publicznym jest...”

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Agnieszka Turska-Kawa, Waldemar Wojtasik Postawy, zachowania i decyzje wyborcze jako przedmiot badań empirycznych	7
Robert Alberski Proces zmiany lojalności wyborczej w Polsce w latach 2005-2009	23
Bartosz Szwejkowski Preferencje prezydenckie w ujęciu profilowym	39
Wojciech Peszyński Społeczne oddziaływanie strategii tworzenia list wyborczych	57
Jarosław Wichura Identyfikacje partyjne a preferencje w zakresie kształtu systemu politycznego w Polsce	79
Agnieszka Turska-Kawa Psychologiczne uwarunkowania zachowań wyborczych	101
Agnieszka Turska-Kawa, Waldemar Wojtasik Struktura społeczna oraz preferencje partyjne w układzie autoidentyfikacji lewicowo-prawicowych	123
Danuta Karnowska Identyfikacja lewica-prawica i jej rozumienie w przestrzeni kulturowej	139
Waldemar Wojtasik Kwestie ekonomiczne jako czynnik dyskrepancyjny identyfikacji politycznych ..	153

Janusz Okrzesik, Krzysztof Stecyk

Poglądy na kwestie socjalne i ich wpływ na polską scenę polityczną..... 173

Tomasz Okraska

Poparcie dla demokracji i integracji z Unią Europejską w perspektywie deklarowanych preferencji partyjnych 195

Jan Wolnicki

Polacy wobec jednomandatowych okręgów wyborczych 213

Magdalena Marzec

Uczestnictwo Polaków w praktykach religijnych i ich ocena roli Kościoła w życiu publicznym..... 227

Spis tabel, wykresów, rysunków 255

Aneks 263

Spis treści 305